

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetés pénz és hírdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítanak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla, Kiadó-tulajdonos: Györgyjakab Márton.
FÜMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban. Vitos Mózes a központban. Embery Arpád Udvarhelymegyében.

Csik-Szereda, 1892. szept. 19.

Ünnepet szentel, ünnepet til ma Magyarországon minden igaz fia nemzetiségi és pártkülönbség nélkül.

- És ha ezen ünnep fényben, pompában, kitlőségekben talán nem lesz méltó a nagy alkalomhoz: bizonyára annál nagyobb, annál intenzívebb, annál magasabb lesz az a nemes érzelmek tanyáján: a szívek titkos rejtekeiben.

Ma van hazánk nagy fia, történelmünk örökön-örökké fényesen tiündöklő alakja: Kossuth Lajos születésnapjának kilenczvenedik évfordulója.

Magyarország történelme a honalkotó Árpádtól kezdve bővülködik nagy és fényes alakokban, de ezek között alig található nagyobb, fényesebbet, mint Kossuth Lajos.

Hő ima száll ma milliók, meg milliók ajkairól az Egek Urához: Tartsd meg őt, áld meg őt, tartsd meg Kossuth Lajost!

Kossuth Lajos!

Van-e ember szép hazánk területén, kinek ereiben magyar vér buzog, kinek kebelében magyar szív dobog, hogy a legmé-

lyebb tisztelettel meg ne hajolna e név halatára?

Van-e ember Kárpátoktól Adriáig, a Lajtha vizétől a Székely-havasokig elnyúló földterületen, kinek szívében a rajongó szeretet, és a forró hála magasztos érzelmei magasan fel ne lobognának a Kossuth Lajos nagy nevének említésekor?

Van-e ember a négy folyam mentén és a hármass hegység alatt, ki hazánk történelmének egyik legragyogóbb korszakát ismeri, hogy imádatlalt le ne borulna azon piedesztál előtt, hova a történelem múzsájának igazságossága Kossuth Lajost helyezte.

És ma, midőn az ezelőtt kilenczven évvel Zemplénmegyében, Monokon, a Kossuth László egyszerű nemesi lakában 1802. szeptember 19-én történt eseménynek: Kossuth Lajos születésének kilenczvenedik évfordulóját ünnepeljük: a tiszteletnek, szeretetnek, hálának és imádatnak még fokozottabb mértékben kell megnyilatkoznia minden igaz hazafi szívében és lelkében.

Hiszen ezen esemény fényével örökre besugározta egész hazánkat s az akkor született eszesemő bölcsőjéből egy jobb egy szebb jövő hajnala derengett a magyar nemzet felé.

Hiszen Magyarország újraalkotójának, az alkotmányos szabadság megteremtőjének, a legszentebb hazaszeretet lánglelkű apostolának volt e nap születésnapja.

Hiszen e bölcsőből indult ki a magasztos eszméknek és nagy alkotásoknak egész

sorozata, melyek új fényt derítettek a magyar haza égoltjára s átalakították, újjászülték a magyar nemzetet.

Hiszen e bölcsőből bontakozott ki ama nagy lélek, mely üstökös-ként fényelt, ragyogását meglátta az egész világ s fényétől világos lett az éjszaka.

Hiszen e bölcsőben aludta gyermekálmait ama férfiú, kiről egyik életirója azt mondja:

„Az Istennek különös kedvezménye, hogy a nemzet geniuszát oly mérvben összpontosítá egyetlen emberben, mint még soha máskor az emberiség történetében.

Es innen van, hogy soha még egy ember oly mérvben hatni nemzetre képes nem volt, mint ő.

Valóban birt ama esodálatos varázsszal, hogy szellemét egész népébe tudta behelenni és ihlettsége, lelkesedése villanyát átregztetni az egész országon.”

Mindent, a mivel ma a magyar nemzet bír, nagyrészen Kossuth Lajosnak köszönheti, mert az új Magyarországnak ő vala alapvető munkása, s az általa lerakott alapokon épült fel Magyarország mai épülete.

Hajoljunk meg mindnyájan e fényes alak előtt; ünnepeljünk szívünkben, lelkünkben a rajongó szeretet, mély tisztelet és forró hála nemes érzelmeivel; emelkedjék minden igaz hazafi ajkáról hő ima az Egek Urához: Tartsd meg őt, áld meg őt, tartsd meg Kossuth Lajost!

Kossuth Lajos, születésed
Ünnep a magyar népnek;
E napot üdvözli, áldja
Nemzetünk őse s virága;
Nincs magyar szív, magyar lélek,
Mely ma nem dobbanna érted.

Kossuth Lajos, édes vértünk,
Érted halunk, érted élünk;
Örömünkben, bánatunkban
Te velünk élsz fölújultan;
Soha téged nem felejtünk,
Veled összefort a lelkünk.

Őszbeborult patriárka,
Lényed az idő sem bántja;
Jönnek évek, mennek évek,
Ragyogóbb lesz dicsőséged,
S korod által megszentelve,
Megifjít szívünk szerelme.

Jere közénk jere vissza,
Im a lég most tiszta;
Mely tombolt ádáz dühében,
Elült a fergeteg szépen —
S fölszillog a béke-haromat
Zaja után a viharok.

Századokig volt a multba
A magas ég beborulva;
Te, mint Messiás — jövé el
A szabadság fegyverével,
Az eget megtisztítottad
S napunkat felvirasztottad.

Letörd a lánczot, békót
S a magyar az lett, mi rég volt:
Kényszerzubbonyát levette,
Daliás, vitéz levette —
És a letört bilincs helyett
Lábain sarkantyut penget.

Sirjából, hol eltemetve
Volt, — kitör a magyar eszme
És eget kér — fölhatolva
Ama legdicsőbb halomra,
Hová a nagy nemzeteknek
Fiai letelepedtek.

Te vezettél — föl állván
A zord megváltói pályán;
Czélunkhoz fáklját te tartál
S te a pusztában maradtál;
A rózsákat mi szedtük le,
S te léptél a tövisükre.

Te virasztottál miattunk,
Te vetettél, mi arattunk;
Te állítál szabad földre
S neked nem jutott belőle;
Te adád létünk jobb sorsát,
S tied lett a martyromság.

Áldozatidért a hála —
Az igazak koronája:
Töviséből fonva néked, —
S a mi legfájóbban éget,
Hogy honodnak szentelt földje
Még szived porát se fődje.

De milliók szive, lelke,
Leghűbb fiát nem feledte;
Fölragyog itt dicsőséged
Magasán a magyar égne —
S míg magyar lesz nyelve, ajka,
Nagy nevedet magasztalja.

Hontalanságod keserve
Szívedet meg ne repeszse,
Mert e honban minden keblek
Téged szentélyükbe rejtnek —
S nem hazátlan, a kit áldnak
Milliói a hazának.

Születésed napján áldunk —
S bár tőled el kelle válnunk,
Miénk voltál, vagy és lészesz,
Míg magyar szív dobban, érez,
S áldja Istenét e nemzet,
Hogy téged nekünk teremtett.

Te is áld meg az imálot
Szép hazát — Magyarországot,
Hogy ő — a te örök gondod,
Legyen nagy, dicső és boldog!

Bálinth Gyula.

Gyergyószentmiklós figyelmébe.

A „Hármas kis tükör“ azt mondja, hogy senki idegen országba ne menjen, míg a magát nem ismeri. Nem utolsó tanács azoknak, kik magyarok akarunk lenni, mert a magyarnak nagy hibája, hogy eddig rabja volt a külföldnek s mindennek; mi idegen volt, — meghódolt előtte s bámulta.

Ki tudná megszámlálni, hogy egyebeket ne említsünk, hány magyar forintot hagytak a külföldön azon magyar turisták, kik Svájc, Olaszország, Skócia stb. természeti szépségeit évenként fölkeresik, hogy ott gyönyörködjenek, szórakozzanak s egyszersmind felüdüljenek.

Igaz, hogy az ember a nyár tikkasztó melegében önkéntelenül vágyik arra, hogy a tüzet lehellő városi levegőt a havasok balsamos fenyőillatával, az aszfaltot, a kövezetet, a poros utcát a vadon harmatos füveivel, gypszyonégével felcserélje; a nyár hevében még a márványos palotások is kiállhatatlannak lesznek, s ha valaki ilyenkor a természetet keresi fel, nagyon helyesnek tartjuk; csak azt kárhozzátjuk, ha a magyar ember az üdülést, a természet szépségeit hazáján kívül keresi, mikor itt mindent találhatna, mire teste, lelke vágyódhatik s mire üdülés céljából szüksége lehet.

Helvézia, Itália, Skócia ünnepezt természeti szépségei túl nem haladjuk hazánk varázsképeit; de a magyarnak még mindig az a szokása, ha egy-két heti szünidőt vesz magának, ezt külföldön tölti el. Más nemzetek fia felismerve hazája szépségeit, kincseit, annak igyekszik visszafizetni, mit a dús fölőslégből könnyen félre tehet.

Annyi igaz, hogy a magyar egy cseppet sem élelmes nép s természeti kincseit nem becsüli, nem gondolja s azokból a bőven kiálkozó hasznot kivonni nem akarja. Ha a külföldön valami természeti ritkaságra akadnak, az élelmes nép mindent elkövet, hogy a helyet az utazók, természetkedvelők zarándokhelyévé tegye. Gondoskodik minderről, mit az utas kényelme megkíván. Nálunk erre nincs meg a kellő hajlam, az élelmisség.

Én ezúttal csak a saját tűzhelyemről, Gyergyószentmiklósról akarok szólni.

E község határában van a Gyilkostó, ritka természeti szépség, melynek láttára bámulattal s gyönyörrel telik el még az is, ki Felső-Olaszország és a híres Svájc ünnepezt tavait látta.

A turisták azt mondják, hogy az egész kontinensen páratlan a maga nemében ezen tó, mely 995 méter magasságban, a havasok szíve táján, 2200 méter hosszúságban s 150 méter szélességben terül el. Alig lehet e tónál elragadóbb vadregényesebb képet találni. Körülötte a fenyvesek tengerének árja, melyből a Vereskő, Gyilkoshegy,

Lóhavas, Likashavas, felette a Hagymás s több büszke orom a fellegekbe emeli homlokát. E hegyóriásokat smaragdalmok fogják körül, köztük mosolygó völgyek, bércei vadvirágokkal szegélyezett patakok.

Ehhez kell vennünk még a fűszeres, éltető levegőt, a Gyilkostó ritkaságát, a fekete pettyű nagy pisztrángot, melynek halászata kedves mulatságot szolgál, s elhihetjük, hogy nemcsak megtekintésre, hanem szórakozásra, sőt még üdülésre való helyül is kínálkozik.

Látogatják is e helyet geologusok és pusztán passzionátus turisták, de nincs ott egyetlen hajlék, hol az utas egy éjjelre bátran meghúzhatná magát.

A látogatók száma pedig a jövőben még nagyobb lesz, mert a küszöbön levő vasúttal hivatva lesznek egyszersmind arra, hogy a kényelmesebben utazni vágyó közönség előtt megnyissák e valóban elragadó szépségű vidéket.

Ajánljuk tehát Gyergyószentmiklós figyelmébe, hogy vegye gondozásába e tavat s tekintse ezt kincsének, tartsa becsben s ne engedje, hogy esetleg idővel a pusztulás martalékává legyen; hanem tegye inkább hozzáférhetőbbé s bár annyira kényelmessé, hogy az odarándulók találjanak ott valami menedékhelyét. E végből szükséges volna oda egy vendéglőt építtetni, a mi nagy költséggel nem járna s a beléje fektetett csekély tőke bizonyára megadná a kellő hasznot. A vendéglőnek biztosan akadna haszonbérleje, mert a téli időben az erdei munkások után is számíthatna bizonyos jövedelemre.

Azt hisszük, egy vendéglő építésére meg is volna a hajlandóság, csak meg kellene indítani a szükséges mozgalmat.

Leghelyesebb lenne, ha az Emke gyergyói fiókköre állana a mozgalom élére. Az Emke-nek hivatása, munkaköre kiterjed a turisztaság fellendítésére s a kiránduló helyek, természeti ritkaságok kultiválására is.

A fiókkör könnyűszerrel megtalálhatná a módját, hogy miképpen építtessen oda vendéglőt s minő intézkedésekkel tartsa fenn e helyet valódi szépségében.

Türekvésében támogatni fogja a minden üdvös és nemes eszme iránt fogékony község, a gyergyói társadalom, sőt az Emke is. S ha a költségeket kisebb részvények útján kívánja előteremteni, biztosan célhoz jut.

A madéfalvi emlék ügye.

(Az első ezer forint.)

Egy régi mulasztást kikorrigálni, és egy hosszú idő óta vajdó ügyet — az 1764-ik évi január hó 7 én, Madéfalván történt gyászos emlékű

„Siculicidum“ alkalmával dicső halált szenvedett székely vitézünk emlékeztető megörökítő emlékoszlop ügyét végre-valahára a megvalósulás stadiumába segíteni a múlt év végén Orbán Gyula kezdeményezésére egy bizottság alakult, azon komoly elhatározással, hogy időt és fáradságot nem kimélve lelkiismeretesen munkához lát és addig meg sem pihen, míg a fentebb jelzett ügy megoldva nem lesz. —

A bizottság lelkiismeretes működését leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy a gyűjtés megkezdése óta alig telt el három-negyed év, és mégis csupán lapunk kiadóhivatalához azon idő óta e z e r f o r i n t n á l nagyobb összeg küldetett be.

Ezer forint a mai világban, midőn a társadalom annyi jótékony cél által igénybe van véve s midőn egy speciális székely ügyről van szó, mindenestre számbavehető eredmény és bárha a cél megvalósításához még korántsem elég, annyit mégis bizonyít, hogy a dicső ösök iránt való kegyelet még nem halt ki az utódok szívéből és bizonyítja azt is, hogy a székelység e szent ügye iránt mások is melegen érdeklődnek.

Megvagyunk győződve azonban, hogy az ügy élén álló bizottság az eddig elért sikerből lelkesedést merítve, hatványozott erővel és tevékenységgel lát továbbra is a munkához s rajta lesz, hogy a jól indult mozgalom még szélesebb körben elterjedjen és addig le se csilapuljon, míg a szent cél elérve nem leend.

Hisszük továbbá azt is, hogy az eddig elért siker ösztönözni fogja azokat is, kik még eddig adományaikkal nem járultak, a kegyeletes ügy megvalósításához, de különösen ösztönözni fogja az ország különböző vidékein lakó csikmezei szülötteket, mint olyanokat, kiket az ügy legközelebről érdekel, hogy buzgalmuk és hozzájárulásuk folytán minél rövidebb idő alatt egy impozáns emlékjel hirdesse a hálás utódok kegyeletét a dicső ösök iránt.

Kossuth 90. éves születésnapja és vármegyénk magatartása.

Mi csikis székelyek magunkat mindenkor jó hazafiaknak tartottuk, de mindig annak tartott bennünket az országban más is. — Ma eljártunk azt, hogy a jó hazafiság eme jó hírverére tovább is számot tarthassunk.

És ez nagyon, de nagyon sajnós dolog; felette szomorú állapot! De bármennyire szegényletes, bármennyire sajnálatraméltó is legyen: a nagy hontalan születésnapjának kilenczvenedik évfordulóján mindenki jogosan szemünkbe dobhatja szegényünket.

A magyar sajtó hetek óta hoz tudósításokat

„A haza veszélyben!“

— Tárca a „Kossuth-juileum“ alkalmából —

A magyar szabadság attól a perctől kezdődik, midőn K o s s u t h Lajos a magyar országgyűlési teremben, 1848. július hó 11-én kimondotta, hogy „a haza veszélyben van!“

Kossuth az országgyűlés tagjaihoz intézett remek szónoki beszéde a néphez is volt intézve és ez a beszéd volt az, mely lángalobbantotta a kedélyeket.

A nagyszabású beszédet rövid kivonatban következőkben adjuk:

„Uraim! Engedelmet kérek, ha majd ki fogok fáradni. Midőn szószékre lépek, hogy önöket felhívjam, uraim: „mentsék meg e hazát,“ e percznek irtóztatós nagyszerűsége szorítva hat lelkemre.

Ugy érzem magamat, mintha Isten kezembe adta volna a tárogatót, mely fölkiáltja a halottakat, hogyha vétkesek vagy gyöngék, örök halálba süllyedjenek; ha pedig van bennük életerő, örök életre ébredjenek. Ugy áll e perczben a nemzet sorsa, Uraim! önök kezében; és Isten kezébe adta a mai határozattal a nemzet életét, de kezeibe adta a nemzet halálát is.

Uraim! a haza veszélyben van! E szót elég volna tán száraz hidegen kimondani; mert hiszen a homály a szabadság napjának felvirultával lehallott a nemzetről és önök látják, miként áll a hon.

A mint a múlt országgyűlés szétszórt és

az első felelős magyar miniszterium hivatalába lépett, üres pénztárral, fegyver nélkül, honvéderő nélkül: lehetetlen volt mély fájdalommal nem éreznie a nemzet állapotának irtóztatós elhanyagolását. Én egyike voltam ama számosaknak, kik éveken keresztül figyelmeztették a hatalmat és figyelmeztették a nemzetet: legyen igazságos a nép iránt, mert késő lesz egyszer.

De annyi bizonyos, hogy elkésett a nemzet és a hatalom az igazságosságban, és mivel ezen percz elkésett, azon percz, melyben először volt igazságos a nép iránt, bomlásnak indította a régi viszonyokat. Ezen viszonyok közt vettük át a kormányt, megtámadtva árulás, pártütés, reakciónális mozgalom és mindazon szenvedélyek által. Alig voltunk a kormányban, sőt még csak össze sem jöhettünk mindnyájan, már a leghitelesebb tudósításokat vettük arról, hogy a pánszláv mozgalom a felvidéket nyílt lázadásba borítani szándékoznak.

Az ország közepén, maga azon magyar faj között is, mely életrelvőségét amott a Drávavonalnál és az ó-kéri tábor táján mindennap mutatja, — nehéz volt a népnek a hosszas szolgaság után megbarátkozni a szabadság eszméjével és tájékozni magát annak első viszonyai közt: mert nem hiányoztak a bujtogatók.

Kötelessnek érzem magamat egy futó pillanatot vetni Horvátországnak Magyarország irányában viszonyaira. — Önök előtt talva van Uraim, hogy a nemzet még azon időben is, mikor a külö-

nösen kegyelt kiváltságoknak osztotta a maga jogait, Horvátországot minden jogokban reszesítette de hogy egy nemzet tömege, a nemzetnek nagyobb része önmagát tagadja ki jogokból egy bizonyos kevesebbnek kedvéért, ezen nagylelkűségre példát csak Magyarhon adott a horvátok iránt.

A mely jogokat kivittünk magunknak, nekik is kivittuk.

A miniszterium egyáltalában nem vonakodott első perczben is a bánt felszólítani, foglalja el székét István király helytartó álladalmi tanácsában és a miniszterekkel értekeztek arról, miképpen lehetne Horvátország nyugalmát, bekéjét, csendjét biztosítani. A bán meg sem jelent, makacsul visszautasította a felszólítást s pártütésre támaszkodván s annak élére vetvén magát, — a magyar koronátóli pronuncziált elszakadásnak terén áll.

Semmit egyáltalában el nem mulasztottunk, mit ott a kedélyek megnyugtására tennünk lehetett, a nemzet szabadsága és jogainak határáig. Hanem hiszen az a különös, hogy egy nép kevesli a szabadságot, — melynek kivívására fegyvert ragad, — kétes játékot űz — bár az ily fegyvernek két éle van — azt megtudom fogni, de mikor azt mondja valamely nép: nekem sok a te szabadságod, nekem nem kell, a mit adsz, hanem megyek görbülni a régi abszolútizmus járma alá, — ezt megfogni nem tudom.

A másik dolog ott lent a szerb lázadás.

Mi az okokat illeti, erről uram niucs mit

mindazon előkészületekről, melyeket hazánk magyar ajkú vármegyéi és városai különösen, de ezen kívül a nem tisztán magyar ajkú lakosok is Kossuth Lajosnak, a magyar haza hontalan, de legdicsőbb fiának 90-ik születésnapját megünnepelendő, megtettek, — egyedül Csikvármegye, e tisztán magyarajkú vármegye, e tisztán székely vármegye s ebben Csikszereida város az, melyről a magyar sajtó Kossuth születése napján semmit, vagy csupán szegyenletest említhet meg: azt, hogy előttünk a legnagyobb magyar létezése ismeretlen, — azt, hogy mi nem bírunk tudomásával miképp ma a magyar nemzet Kossuth Lajosnak a legnagyobb magyarnak születése napját ünnepeli.

Szomorú valóság! Szegyenletes tény! Olyan, mely érdemtelenné tesz minket csiki székelyeket a nagy költő magasztos szavaira, hogy „még nem fajult el a székely vér, minden csöppje drága gyöngyöt ér.“

Hol található az elfeledkezésnek szomorubb, kiáltóbb bizonyítékát, mint éppen nálunk: csiki székelyeknél? Sehol!

Hol tagadta meg saját magát annyira a vér, mint éppen nálunk csiki székelyeknél? Sehol!

Hiszzen ez országban páratlanul áll vármegyénk és székhelye Csikszereida város, hogy dacára tisztán magyar, tisztán székely lakosainak, dacára a lapunkban, tehát mégis csak sajtó útján közzétett felhívásnak, — semmi sem tétett az iránt, hogy megmutassuk, miszerint mi is magyarok vagyunk, miszerint mi is osztozni kívánunk ama nagy nemzeti ünnepben, melyet ma az ország magyarsága Kossuth Lajos születésnapjának 90-ik évfordulóján igaz honfiai lelkesedéssel ünnepel.

Szegyeljük magunkat, hogy méltatlanokká leszünk dicső elődeinkhez, kik fájdalomukban megfordulnak sirjaikban az unokák szegyenletes tette miatt.

Szegyeljük magunkat, hogy akkor, midőn az országnak majdnem minden városa határtalan lelkesedés között egyhangulag választja meg díszpolgárává a nagy Hontalant; hogy akkor, midőn az ország minden vármegyéje hálaadó imát küld a magyarok hatalmas Istenehez, miképp határtalan kegyelmében adott volt egy Kossuth Lajost sokszor sanyargatott édes hazánknak; hogy akkor, midőn minden igaz magyar örömtől duzzadó kebellet élteti az Isten különös jóságából közönséges emberi kort jóval túlélt nagy Hontalant, — akkor csupán mi csiki székelyek, az el nem fajult véri székelyek vagyunk az egyedüliek, kik előtt a történelem, a magyar szabadság szent eszméjét újjalakított 1848. és ennek legkiemelkedőbb alakja,

mondanom, mert itt a dialektikára nem nyílik többé tér. Magyarországon különböző népek laknak, de a ki Magyarországon belsejében külön országot akar alkotni, az oly lázító, oly pártütő kinek statáriummal kell felelni.

Tehát mert a veszély nagy, vagyis inkább nagy lehet, ha elhárítására nem készülünk, mert minden szövetségi érintkezések mellett is élni nem fog azon nemzet, mint azon ember sem, kit nem saját életerejé tart fenn, hanem csak másoknak gyámolítása.

Én uraim ezennel egy nagyszerű határozatra hívom fel önöket, felhívom önöket ezen határozatra: mondják ki önök azt, hogy azon rendkívüli körülményeket, melyeknél fogva ezen hongyűlés rendkívülileg is összehívott, méltó tekintetbe vevék, a nemzet el van határozva koronájának, szabadságának, önállóságának védelmére a legnagyobb áldozatokat is meghozni, és hogy e tekintetben oly alkut, a mely a nemzetnek önállóságát és szabadságát legkevésbé is sérthetné egyáltalában el nem fogad, hanem méltányos kívánatot akárki irányában is örökké teljesíteni kész, miszerint békét eszközölhessen, ha lehet, vagy visszaverhesse a harcot, ha kell! felhatalmazza a kormány arra, hogy a szükséghez képest 200000 fegyvert állíthasson, vagyis a jelen diszponibilis haderőt 200000-re emelhesse s ezen első perczen 40000 embert mindjárt kiállíthasson.

Uraim, én abban a vélekedésben vagyok hogy azon határozattól, melyet a ház most indit-

az agg száműzött, a magyar nevet elismertté és dicsővé tett Kossuth Lajos nem létezik.

Ha a mai szent napon, a mai szent ünnepen aljas rabszolgákhoz illően meghúztuk magunkat s nem volt szavunk kikiáltani, hogy elmult dicsőségünkhöz s ennek megszerzőjéhez tántoríthatatlanul ragaszkodunk; ismerjük el, hogy méltán hullanak ránk az igaz magyarok megvetésének korbácsütései s mint nyomorult rabszolgák, türve e kiérdemelt ütések — szegyeljük magunkat.

Dr. B.

Tiszta vér: egészség!

Titkos betegségek, kiütések, sápkór,
(8-0) általános
levertség, gyöngeség
eltűnnek, ha
a vér tiszta!

Rendszerünk pontos használata
esetén: jótállunk a határozott eredményről!

Tudakozódásokhoz levéljegy csatolandó.
„Office Sanitas“ Paris
30 Faubourg Montmartre.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Lapunk jelen száma hazánk nagy fia: Kossuth Lajos születésének 90-ik évfordulója alkalmából egy nappal előbb jelent meg.

— Adakozás a madéfalvi emlék-alap javára. Temesvárról Avéd Geróné önagsága a fentnevezett célra 9 frt 60 krt juttatott kiadólivalatunkhoz. Ezen összeghez járultak: Avéd Geróné, Balassovich Lujzika, Gállfyne-Karl Etelka, Müller Kristóf, Kovácsy Pista és Mátyás Sándor 1-1 frttal. Schimmer Irén 60 krral. Kozmáné-Gesztessy Etelka, Müller Czeccília, Wolafka Antal, Schön Sándorné, Spinger D. és Hadnagy Albert 50-50 krral. — Ugyancsak onnan Avéd Geróné a 601. számú gyűjtőívén 13 forintot küldött kezünkhöz. Ezen íven adakoztak: Avéd Geróné, Schweiger Bertalan ügyvéd, Dr. Székely Mihály ügyvéd, Kisfaludy Zsigmond, Peske Mariska, Dr. Csurgay Soma ügyvéd, Nagy Gyula, Kervich Heinrich, Dr. Frecos Menyhért ügyvéd, Kisfaludi Kálmán, Lajos József és Plautsch Mátyás 1-1 frttal. Gerdanovich Sándor és N. N. 50-50 krt. Lapunk jelen számában

ki van mutatva 22 frt 60 kr.
Az eddigi gyűjtés összege 388 frt 21 kr.
Főösszeg 1010 frt 81 kr.
azaz: **Egy ezer tíz forint és 81 kr.**

Fogadják a buzgó gyűjtők és nemes szívű adakozók a szent ügy nevében legáltalásabb köszönetünk kifejezését.

ványomra hozand, a nemzetnek jövője függ nemcsak, hanem nagy részben függ azon módtól is, mi szerint a ház e határozatot hozni fogja.

Ha ma mi vagyunk a nemzet miniszterei, holnap mások lehetnek, ez mindegy, a nemzet ezzel a miniszteriummal vagy másokkal, kell hogy megmentse a hazát, de hogy akár ez a miniszterium, akár a másik megmenthesse, a nemzetnek erőt kell teremtenie. Azért minden balmagyarázat kikerülése végett egyenesen ünnepélyesen kérem, hogy midőn azt mondom: adja meg a képviselőház a 200000 főnyi katonát, s az erre szükséges pénzerőnek előteremtését.

Uraim, mondani akartam még, ne vegyék e kérést a miniszterium részéről olyannak, mintha maga iránt bizalmat akarna szavaztatni. Nem! A hazának megmentését akarta megszavaztatni.

Kérni akartam még önöket uraim, hogy ha van valahol e hazában rajongó kebel, mely orvoslásra — ha van kívánság, mely kielégítésre vár: szenvedjen még egy kissé a sajtó kebel s várjon még egy kissé a kívánság; ne függeszszük fel ezektől azt, hogy a hazát megmentjük.

Ezt akartam még kérni uraim. De önök föllóttak mint egyetlen férfi és én — leborolok a nemzet nagysága előtt! És azt mondom: annyi energiát a kivitelben mint a mennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban, s Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg!

— Személyi hírek. Mikó Bálint és Becze Antal megyénk fő-illetőleg alispánja f. hó 18-án a Kolozsvárt tartandó róm. kath. státus-gyűlésre utaztak.

— A tanév kezdete. A múlt számunkban jelezte volt, hogy a városi népiskolában a tanév kezdetét veszi. A tanév megkezdése azonban a városunkban járványosan fellépett számarhurut miatt további intézkedésig elhalasztott.

— Előjárósági gyűlés. A helybeli ipartestület előjárósága folyó hó 25-én (vasárnap) délután 2 órától kezdődőleg rendes havi ülést tart, melyre az előjáróság tagjai ez uton is meghívottak. A gyűlés főbb tárgyai lesznek: Elnöki és titkári jelentések a múlt ülés óta felintéztett ügyekről. A helybeli iparosoknál felvett tanoncok számbavétele és a tanonciskola beállítása iránti intézkedés. A beállításra jelentkezett tagok felvétele. Kezeli ügyek. Indítványok.

— Szent Kereszt búcsuját tartotta vasárnap Csik-Szereda város, mely alkalommal a csikszedai r. kath. plebáni templomban Bodó Alajos csiksomlyói alesperes tartotta a szent misét, s Lőrincz Sándor csiktaploczai káplán mondott szép egyházi szónoklatot. A búcsu alkalmából 50 terítékü ebéd volt Domokos János köztisztviselő által helybeli plebánosnál, hol a csiki papok közül többen és a városi intelligencia nagyrésze jelen volt. Az igazi magyar vendégszerető házban ősi szokás szerint felhangzottak a pohárköszöntők; elsőnek a házi gazda emelkedett fel s elvette Bodó Alajos alesperest, mint szeretett főnökét, ezt követte a tőzstok hosszú sora s mikor már mindenki tartott felköszöntőt s viszont fel lett köszöntve, felállott Molnár Akos s érzéstől áthatott hangon elvett Kossuth Lajost 90-ik születésnapja alkalmából. A rövid, de lelkes szavak gyűjtő hatásától illetve, az egész társaság felállva hallgatta a szónok beszédét s viharos: „Éljen Kossuth Lajos“ éljenzésbe tört ki, minek folytatása a „Kossuth-nóta“ eléneklése volt. E megemlékezés nélkül talán egy eljensem hangzott volna fel Csikszereida városában e nagy emberünk országos megünnepeltetésekor.

— Magjöttek a honvédek. A városunkban állomásozó honvédelmszázalj folyó hó 16-án este 7 órakor érkezett vissza városunkba, hangos dob-és trombitaszó mellett, a Sepsiszentgyörgyön tartott hadgyakorlatokról, a hova e hó első napjaiban indultak el. A daliás honvédeket a meleg napokban tartott fűrésztő hadgyakorlatok és a meglehetősen hosszú út alig viselték meg s kitűnő kondícióban érkeztek vissza állomáshelyükre. Ma szept. 17-én, nagy sürgés és forgás van a honvéd laktanya előtt, a régi városúcsok fennmaradt részein kisebb-nagyobb csoportokban honvédek ülnek, vidám arccal pocolnak, takarítanak s puczoválnak s ezen alkalommal ez utolsó szolgálatot jókedvvel és örömmel végezik, hisz ezzel vége a katonáskodásnak s hazamehetnek házi tüzhelyeikhez, családjuk körébe.

— Iskolamegerősítés. A gyergyószentmiklósi négyosztályú polgári leányiskola, mely eddig ideiglenes jelleggel működött, a vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi szeptember 3-án 31341 szám alatt az erdélyi püspökhöz intézett leiratával megerősítette, annak létesítését helybenhagyó tudomásul vette s így nyilvánossági jelleggel felruházta. Az iskola bizonyítványai tehát a megfelelő iskolákban teljesen érvényesek s a növendékeket nem vetik felvételi vizsgálat alá, ha máshová szándékoznak menni. Az iskola a Fogarassy-féle tágas és egészséges zárdában van elhelyezve az irgalmas nővérek vezetése alatt. Ezen iskolai évben a tantestület új tanerökkel szaporodott, minden állás szakképesítettel van betöltve. A tanítás a kiadott nyilvános tanterv-szabályzat szerint történik, a nevelés iránya a háziasságra és vallásosságra való nevelés, nem pedig a divatos iránynak hódolás s a növendékek gondos, éber fegyelem alatt állanak. Meggyőződésünk szerint Gyergyó egy kitűnő és helyes irányú iskolával gazdagodott e polgári leányiskola megerősítése által, mely hivatva van a gyergyói növekedésben eddig nagyon is érzett hiányon segíteni.

— Kereskedelmi és iparkamarai közgyűlés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1892. évi szeptember hó 24-én (szombaton) d. u. 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal: I. A kereskedelemügyi miniszter leirata állásának elfoglalása tárgyában. — II. Elnöki közlések. III. A győri kereskedelmi és iparkamara átirata a néhai Baross Gábor kereskedelemügyi miniszternek emelendő emlékszóbor tárgyában. IV. Jelentés a Marosvásárhelyt és Székelyudvarhelyt létesítendő ipari szakiskolák tárgyában. V. Jelentés a marosvásárhelyi és gyergyószentmiklósi iparostanonciskolák munkakiállításaira a kamara által adományozott ösztöndíjak ki-

osztásáról. VI. A titkár jelentése a kamarai kerületben tett körútról. VII. A soproni kereskedelmi és iparkamara átirata a vasárnapi munkaszünet tárgyában. VIII. Merza Kristóf gyergyószentmiklósi kamarai kültag beadványa az ottani postahivatalnak állami kezelés alatt leendő megtartása iránt. IX. Reitter József parajdi gyufagyáros cégnek beadványa postajáratok célszerűbb beosztása iránt. X. Oláh Márton korondi fazakas kérvénye egy mizégetéshez való kattanház építésére 25 frt adományozása iránt. XI. A kamara 1893. évi költségvetésének előterjesztése. XII. Javaslat a kamara tisztviselői és szolgálja számára létesítendő nyugdíj-alap és nyugalmszabályzat iránt. XIII. Javaslat a kamara ügyrendjének és szolgálati szabályzatának módosítása tárgyában. XIV. Jelentés a kamara irodájának ügyforgalmáról.

— **Értesítés.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek figyelmébe ajánlja a nagyszabeni cs. és kir. 12-ik hadtest hadbiztossága által a katonai kórházak élelmezésére vonatkozó pályázati hirdetményét. Pályázati határidő nagyszabeni katonai kórháznál 1892 évi szeptember 29-ike, a szászvárosinál október 3., a gyulafehérvárinál október 6., a kolozsvárinál október 10., a brassóinál október 10., a marosvásárhelyinél október 18. és a medgyesinél október 20-ika. A közelebbi feltételek a kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **„Kossuth-Emlék”** Ilyen czímen Clair Vilmos szerkesztésében Kossuth Lajos nagy hazánkfa 90-ik születésnapjának ünnepe alkalmából emlékkönyv jelent meg, mely 18 képpel illusztrálva, behatóan fogja ismertetni Kossuth életét és szereplését a szabadságharcban. Az emlékkönyv tartalma következő: 1. Kossuth Lajos élete (4 képpel). 2. Kossuth Lajos a szabadságharcban (4 képpel). 3. Kossuth otthona (2 képpel). 4. Kossuth családja (5 képpel). 5. Kossuth és az angol diplomácia (2 képpel). 6. Kossuth nőtája 7. Adomák Kossuth Lajos életéből 8. Kossuth a nép ajkán. 9. Kossuth gyermekei a fogságban. 10. Kossuth kézírása Ezenkívül hazafias költemények lesznek a könyvben: Inczédi Lászlótól, Virág J. Bélától, Szabolicska Mihálytól, Rudnyánczy Gyulától, Kulcsár Endrétől és Pósa Lajostól. A képek sorozata a következő: Kossuth Lajos legújabb arcképe, Kossuth anyja, Ilász Dániel ezredes, Kossuth arcképe 1848-ból, Kossuth fegyverre szólítja a népet, Kossuth kormányzóvá választatik, Kossuth diadalutja Pesten, Kossuth Lajos kézírásának fénykép másolata, Kossuth dolgozószobája, Kossuth Lajos felesége, Ruttkayné Kossuth Lujza, Kossuth Ferencz, Kossuth Lajos Todor, Kossuth Vilma, a szabadságharc katonái, jelvényei és érdemkeresztjei, Kossuth fogadtatása Angliában, Kossuth bucsúzása az angoloktól. Az emlékkönyv háromféle kiadásban adatik ki: 1 frtos, 50 kros és 30 kros népies kiadásban. Kapható Györgyjakab Márton könyvkereskedésében.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

Heremagtisztítás és értékesítés.

Felhívás Erdélyi gazdasági társasághoz.

Hazarészünkben pár év óta a löhermagtermelés jelentékeny lendületet vett. Ugy a nagy, mint a kisgazdák birtokuk arányához képest hovatovább szélesebb körben termelik és szép jövedelmet biztosítanak utánna maguknak.

Csak hogy ez a jövedelem még mindig nem áll arányban a magnak költséges termelésével és annak nagy értékével. Nem kívánt azért, mert a közép- és kistermelők, — a magnak kereskedelmi áruvá tisztításához szükséges drága gépeket és eszközöket be nem szereshetik, miért is kevés kivétellel csupán a polyvától megtisztított állapotban bocsátják eladásra, midőn benne van még a sok idegen mag, s azok között benne a heréfele növényeknek annyira veszedelmes élődi növénynek az arankának (*Cuscuta*) a magja is.

Ilyen állapotban a heremag vetésre nem is alkalmas, mert a mire a belőle kikelt növény megerősödne, már megfojtja az aranka és nincs haszon benne. Emiatt sokkal kisebb árakat adnak a vevők a tisztítatlan heremagért, mint annak reális értéke, egyrészt azért, mert azt a vetés, illetőleg ismételés előtt saját maguknak kell a költséges tisztításon keresztülvinni, másrészt pedig azért is, mert a tisztítatlan áru különben is mindig kevesebb értékű, mint a tiszta.

A kisebb mennyiségeket termelők veszítenek ezáltal a legtöbbet, minthogy éppen a fentebbi ok miatt, heremagkészletüket valódi értékénél egyharmadrésszel olcsóbban kell eladni.

Miként lapunk egyik közelebbi számában már közöltük, ezen segíteni kíván az „Erdélyi Gazdasági Egylet” azért, hogy állami támogatás mellett, Kolozsvárt nagy tisztító raktárt létesített, a melybe heremagküldemények tisztítás végett már elfogadtatnak.

Az ide beküldött heremag az állami vetőmag vizsgáló állomásnak díjtalan közreműködésével, a

nagyvilág bármely piacán elfogadható és megfelelő áron értékesíthető kereskedelmi áruvá tisztítatik s hogy ez a termelőnek minél kevesebbe kerüljön, a berendezéssel és tisztítással járó költségek legnagyobb részét az állam és maga ezen gazdasági egylet fedezi.

Minthogy pedig a termelő sokszor kényszerhelyzetben van, hogy szükségéi miatt terményét eladja úgy, a hogy veszik, e tekintetben is segítve van azáltal, hogy a tisztító-raktárba beküldött és ott kitesztított heremagjának feleértékű, olcsó (legföllebb 6%) kamat mellett, előleget kap és a miatt sem lesz kénytelen elvesztegetni drága terményét.

A raktár pedig, amennyiben azzal megbizatik, az elérhető legjobb áron, a heremag eladását is teljesíti és a tulajdonosokkal szemben, pontosan leszámol.

Az ezekre nézve kidolgozott és megállapított szabályzatot lapunk jövő számában veszik olvasóink.

Felhívjuk ennélfogva hazarészünk gazdák közönségét, hogy forduljon bizalommal ezen, tisztán az ő érdekéből létesített, heremagtisztító raktárhoz és heremagkészletét küldje be oda tisztítás végett, mert ezáltal ezen terménye utáni bevételét jelentékenyen szaporítani fogja.

Küldemények, miként fennebb is említett, már elfogadtatnak s a későbbi érkezők előjegyzésbe vétetnek.

Minden megkeresés „Az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete és ellenőrzése alatti heremag-raktár” czímen intézendő Kolozsvárra.

Kérdezőkérésre azonnal válasz adatik.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint a heremag-raktár felügyelősege nevében:

Szabó József,
egyl. elnök.

Sz. Szabács Péter,
egyl. titkár.

Szerkesztői üzenetek.

„Kitűnő okleveles néptanító” című hírelet, illetve cikket velünk ismételtelen közlendő határozott kívánságra „közönség köréből” vagy „nyitár” rovatunkban lapunk következő számában közzétenni hajlandók vagyunk, de jelen számunkra már elkésztett, lapunk zárta után érkezett. Ha azonban szabad számokra baráti tanácsunkkal szolgálni, hagy el a közlésre vonatkozó kívánságodnak fentartását, mert míg egyfelől az illető tanító azon 6 frtra vonatkozó cselekedetét az iteni adóhivatalhoz benyújtott írásbeli beadványában elfogadhatóan igazolta s így a rosszakarat, esetleg csalási szándék ellenében beigazolható nem igen lenne, addig másfelől hivatali állásod és karaktered nem igen engedli meg, hogy magadat egy alantasabb személyiellyel bizonyára bekövetkezendő polemianak ki tedd.

A kis lutri húzása

Bűln, 1892 szeptember 14.

54. 72. 31. 48. 40.

Szám. 3754—1892. polg.

H I R D E T M É N Y.

Ahulirt kir. törvényszék részéről az 1874. évi XXV. tcz. 15. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy **Demeter Domokos** gyergyószentmiklósi kir. közjegyző 6 havi szabadságidejének tartamára nevezett kir. közjegyzői helyettesül, a kolozsvári kir. közjegyzői kamarának 223—1892. számú rendelkezésével kirendelt **Kánya Gyula** kir. közjegyzői helyettes működését jelen szám alatt beadott jelentése értelmében Gy.-Szentmiklóson folyó évi szeptember hó 5-én megkezdte.

A kir. tsvszék üléséből.

Csikszereében, 1892. szeptember 3.

Éltes Zsigmond, h. elnök.

György, jzú.

H I R D E T M É N Y.

A nmélt. m. kir. földmívelésügyi miniszterium ez évi 26.217. számú engedélye folytán a Csik-Szentimre község „Medgyes” erdő részéből 6204. tömörméter haszonfenyőfa nyílt árverésen Csikszentimre községhezánál 1892. szeptember hó 26-án d. e. 8 órakor a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Kikiáltási ár: 4728 frt 60 kr.

Az árverezési feltételek Csikszentimre községhezánál hivatalos órákban betekintheők. Zárt ajánlatok is 10 százalék bántépenz befektetésével elfogadtatnak.

(2—2) A község-előljáróság.

Csik-Szentimre, 1892. Szeptember 8.

Miklós Pál,
h. körjzö.

Sándor Gergely,
bíró.

EPILEPSIA

(8—52) (ESKÓR)

visszaesés nélkül gyógyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesítést ad postabélyeg be-
küldése mellett

„Office Sanitas” Paris
30, Faubourg Montmartre.

A LEGÚJABB ÉS LEGOLCSÓBB POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP A Magyar Ujság.

Laptulajdonos:

Dr. FENYVESSY FERENC orsz. képviselő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hóra 1 frt, 1/4 évre 3 frt, 1/2 évre 6 frt,
1 évre 12 frt.

Egy szám ára 3 kr. vidéken 4 kr.

A „Magyar Ujság” kiadóhivatala egész éves és féléves előfizetőinek azt az állandó kedvezményt nyújtja, hogy a „Magyar Ujság” VALAMENNYI SORSJEGYEIRE melyek Magyarország és Ausztria összes, törvényesen engedélyezett sorsjegyeinek két csoportjából állanak

és a magyar leszámítoló és pénzváltó banknál letétbe helyeztetek, játszanak és évenként és csoportonként 65, tehát 130 húzásban részesülnek s csoportonként 3 és 1/2, tehát összesen 7 millió nyereségre játszanak.

A „MAGYAR UJSÁG” rendszeren 16 oldalnyi terjedelemben, de gyakran 20—24 oldalon jelenik meg, és a rendszeres gazdag rovatokon kívül állandóan két vezércikket, két tárcza és ismeretterjesztő cikket és két kitűnő regényt közöl, melyek közül az 1. éves előfizetők 1 kötetet, a 1/2 éves előfizetők 2 kötetet és az egész éves előfizetők 4 kötetet kapnak, minután a lapban közölt regények külön kötet alakjában is megjelennek.

Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld a

„MAGYAR UJSÁG”

kiadóhivatala,

(2—4) Budapest IV. Gránátos-utca 1.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n érd. közönséget, hogy Tusnádfürdőről haza jöve,

Kávéházamat és Czukrászatomat

ujra saját kezelésem alá vettem.

Üzletemben kaphatók lesznek mindenféle legfinomabb italok és sütemények. Elvállalok keresztelési, névnap, lakodalmi stbi ünnepélyekre minden szakmúmba vágó megrendeléseket és azok pontos kiszolgálásáért és jó minőségéért felelősségét vállalok.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradok tisztelettel

Friedmann Jakab,
kávés és czukrász.

Ny. Györgyjakab M. Csikszereében, 1892.